

Statuty i regulaminy wielickich organizacji sportowych przed 1939 rokiem

Paweł Krokosz

INSTYTUT HISTORII
UNIWERSYTET PAPIESKI JANA PAWŁA II
W KRAKOWIE

ABSTRACT

Statutes and regulations of the sports organizations in Wieliczka before 1939

In 1892 the nest of Polish Gymnastic Association 'Falcon' in Wieliczka was called, the association patronized whole sports life in the town for decades. Following local organizations and athletic clubs came into existence after gaining independence by Poland in 1918. In the 20's of the XXth century the club of Cyclists and Motorists in Wieliczka (1924) and Railway-Athletic Club 'Wieliczank' (1927) joined 'Faclon'. Everything what was connected with doing sports-activity business was regulated by appropriate statutes and regulations. Up till now only few documents outlasted, which are completely unknown to researchers studying with local history and all-Polish sport (most of the documents is in a very bad shape), regulating the whole activity of the club, chosen sections, or directives connected with organization of sports competitions organized by particular organizations. The content of this article presents materials documenting the sports-activity of the Polish Gymnastic Association 'Falcon' in Wieliczka and the Club of Cyclists and Motorists in Wieliczka before 1939; materials of the Railway Sports Club 'Wieliczanka' from that period has not been found so far.

KEY WORDS: Wieliczka, the Polish Gymnastic Association „Sokół”, the Cyclists and Motorists Club in Wieliczka, Sport, sport statutes and regulations

SŁOWA KLUCZOWE: Wieliczka, Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”, Klub Cyklistów i Motorzystów w Wielicze, sport, statuty i regulaminy sportowe

Przełom XIX i XX w. charakteryzuje się wzrostem dynamiki powstawania i działalności polskich klubów i organizacji sportowych we wszystkich trzech państwach zaborczych¹, przy czym niekwestionowanym liderem w tym zakresie była wchodząca w skład monarchii habsburskiej Galicja, gdzie gimnastyka jako przedmiot nauczania została wprowadzona do szkół na przełomie lat 60. i 70. XIX w. (do szkół ludowych w 1868 r., do seminariów nauczycielskich w 1871 r., a do szkół średnich jako przedmiot nadobowiązkowy w 1873 r.), by w 1879 r. stać się już przedmiotem obowiązkowym we wszystkich typach tamtejszych szkół². Jednakże przełomowym wydarzeniem było utworzenie w 1867 r. we Lwowie Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego (PTG) „Sokół”, które w kolejnych latach, a nawet dziesięcioleciach, stało się wiodącą instytucją odpowiadającą za propagowanie i rozwój sportu w samej Galicji, jak również na pozostałych ziemiach polskich wchodzących wówczas w skład Prus i Rosji³. Z biegiem lat na terenie Galicji (a także na terytorium całych Austro-Węgier oraz w dwóch pozostałych zaborach) zaczęły powstawać kolejne ośrodki „sokole”, noszące miano gniazd (dla ośrodka lwowskiego, jako miejsca założycielskiego Sokolstwa Polskiego, została przeznaczona nazwa „Macierz”), by w 1892 r. połączyć się we wspólną organizację noszącą nazwę Związek Polskich Gimnastycznych Towarzystw Sokolich w Austrii, który dzielił się na siedem okręgów (krakowski, tarnowski,

1 M. Rotkiewicz, K. Hądzelek, *Powstanie i działalność polskich związków sportowych. Przełom wieku XIX i XX* (I), „Sport Wyczynowy” 2007, nr 7–9, s. 125–138.

2 R. Wroczyński, *Powszechne dzieje wychowania fizycznego i sportu*, Wrocław 2003, s. 205–206; J. Dębowski, *Humanistyczne i społeczne aspekty wychowania fizycznego i sportu*, Białystok 2013, s. 82.

3 K. Toporowicz, *Działalność Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Krakowie na polu wychowania fizycznego i sportu pod koniec XIX i w początkach XX wieku (1885–1914)*, „Rocznik Naukowy WSWF w Krakowie” 1965, R. 4, s. 153–249; *idem*, *Geneza i rozwój organizacyjny Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Krakowie w latach 1885–1914*, „Rocznik Naukowy WSWF w Krakowie” 1966, R. 5, s. 63–113; *idem*, *Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w latach 1867–1947. Z okazji 125-lecia*, „Wychowanie Fizyczne i Sport” 1993, nr 4, s. 47–56; J. Snopko, *Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Galicji 1867–1914*, Białystok 1997; J. Snopko, D. Dudek, *Rozwój ruchu sokolego w zaborze austriackim* [w:] *Zarys dziejów Sokolstwa Polskiego w latach 1867–1997*, E. Małolepszy, Z. Pawluczuk (red.), Częstochowa 2001, s. 13–29.

4 P. Krokosz, *Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Wieliczce w latach 1892–1939* (1948), „*Studia Slavica et Balcanica Petropolitana*” 2015, nr 1, s. 210.

5 Szerzej zob. *Statut Towarzystwa Gimnastycznego we Lwowie*, Lwów 1867; *Statut Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” we Lwowie*, Lwów 1880; *Regulamin Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce*, [brak miejsca wydania, ok. 1919]; *Zbiór regulaminów sokolich*, Warszawa 1922; *Zbiór regulaminów sokolich. Wydanie nowe uzupełnione*, Warszawa 1929; *Zbiór regulaminów sokolich. Wydanie nowe uzupełnione. II*, Warszawa 1933; *Zbiór regulaminów sokolich*, cz. 2, Warszawa 1939.

6 Archiwum Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka (dalej: AMŻKW), *Acta Międzywojenne* (dalej: AM), sygn. 40; *Materiały Klubu Cyklistów i Motorzystów w Wieliczce*, sygn. 1210, Zbiory Specjalne Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka (dalej: Zb. Spec. MŻKW).

7 Określenie dokładnej daty dziennej założenia gniazda wielickiego do chwili obecnej pozostaje dyskusyjne, gdyż część źródeł wskazuje, że miało to miejsce 12 czerwca, zob. *Księga uchał Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Wieliczce 1919–1927* (dalej: KPTGSW), t. 5, Zb. Spec. MŻKW, sygn. 506, k. 3; *Sprawy towarzystw gimnastycznych polskich. Wieliczka*, „Przewodnik Gimnastyczny” (dalej: PG) 1892, nr 7, s. 99; PG 1892, nr 12, s. 146. Natomiast w innych materiałach odnotowano, iż miało to miejsce trzy dni wcześniej, zob. Archiwum Narodowe w Krakowie (dalej: ANK), *Naczelny Komitet Narodowy*, mf. 100/725, *Udział powiatu wielickiego w odzyskiwaniu niepodległości narodowej podczas wojny światowej 1914–1917. Sprawozdanie Powiatowego Komisarza narodowego w Wieliczce od chwili założenia aż do*

rzeszowski, przemyski, lwowski, tarnopolski, stanisławowski) i skupiał 46 gniazd⁴.

Każda z powstających wówczas organizacji, a także klubów, odpowiedzialnych za rozwój sportu prowadziła swoją działalność w odniesieniu do stosownych zewnętrznych oraz wewnętrznych regulacji prawnych w postaci statutów i regulaminów⁵. Na tym tle niezwykle interesująco przedstawiają się kwestie związane z powołaniem do życia i funkcjonowaniem takich właśnie klubów i organizacji w Wieliczce przed 1939 r. Na wstępie należy zauważyć, że spuścizna dokumentacyjna w tym zakresie jest niezwykle uboga, gdyż do chwili obecnej przetrwały tylko nieliczne – w wielu przypadkach najprawdopodobniej jedyne (niektóre z nich wymagają natychmiastowej digitalizacji, gdyż znajdują się w fatalnym stanie technicznym i kolejne ich udostępnianie prowadzi do dalszych uszkodzeń, skutkujących całkowitym zniszczeniem zasadniczego i nieodwracalnego materiału źródłowego) – egzemplarze statutów i regulaminów lokalnych organizacji sportowych, znajdujące się w zbiorach Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. Z tej też racji całkowicie zasadna jest ich krytyczna edycja źródłowa⁶.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że standardy wypracowane w zakresie statutów i regulaminów przez PTG „Sokół” w Wieliczce w znacznym stopniu posłużyły za swoisty wzorzec dla innych lokalnych klubów sportowych powstających w latach 1918–1939. Niemniej jednak to właśnie 1892 r. stanowi niezwykle ważną cezurę w dziejach Wieliczki. W roku tym 9 bądź 12 czerwca⁷ odbyło się zebranie założycielskie miejscowego gniazda PTG „Sokół”, którego członkowie wyznaczyli niezwykle sprecyzowany i stały kierunek rozwoju życia sportowego, kulturalnego oraz niepodległościowego miasta na wiele kolejnych lat, a nawet dziesięcioleci⁸. Wszystkie ze wskazanych aspektów definiowały działalność PTG „Sokół” w Wieliczce, wpisując się równocześnie w podstawowe wyznaczniki funkcjonowania ruchu sokolego na ziemiach polskich w czasach zaborów (przede wszystkim

w Galicji), a także po odzyskaniu niepodległości przez Polskę. Jednakże najważniejszą statutową działalnością wielickiej organizacji – podobnie jak wszystkich innych gniazd sokolich – było prowadzenie gimnastyki, a z biegiem lat także propagowanie pozostałych dyscyplin sportowych, co skutkowało zakładaniem poszczególnych sekcji, a nawet klubów sportowych pod swoją kuratelą. W ponad 50-letniej historii wielickiego „Sokoła”, przypadającej na lata 1892–1948 (z krótkimi przerwami podczas I i II wojny światowej), można odnotować funkcjonowanie odrębnych sekcji sportowych skupiających miłośników danej dyscypliny sportowej, a nawet klubu piłkarskiego. Niestety do chwili obecnej zachowały się jedynie szczątkowe informacje dokumentujące ich istnienie, uniemożliwiające tym samym dokładniejsze opisanie sportowej aktywności zrzeszonych w nich członków. Materiały źródłowe PTG „Sokół” w Wieliczce poświadczają istnienie przed 1939 r. następujących sekcji sportowych (oprócz zasadniczej sekcji gimnastycznej): kolarskiej, tenisowej (PTG „Sokół” posiadał własny kort tenisowy zlokalizowany w wielickim parku Adama Mickiewicza), piłkarskiej (przekształconej w autonomiczny Klub Sportowy „Sokół” w 1931 r.), strzeleckiej, bokserskiej, koszykówki, tenisa stołowego oraz lekkoatletycznej. Najwięcej informacji, przede wszystkim dokumentacji w postaci regulaminów, zachowało się w odniesieniu do dwóch pierwszych sekcji – kolarskiej i tenisowej⁹.

Z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że jedną z pierwszych sekcji w wielickim „Sokole” była grupa cyklistów, utworzona zapewne jeszcze przed 1 marca 1899 r., co poświadczają adnotacje na *Liście wkładek*¹⁰ członków *Oddziału Kolarzy Sokoła wielickiego* z 1 grudnia 1905 r. Ilu członków liczyła sekcja na samym początku swego istnienia oraz kto wchodził w jej skład, nie wiadomo. Natomiast wręcz bezcenne informacje związane z lokalnym sportem zawiera spis sokolich kolarzy z końca 1905 r., gdyż na jego podstawie można ustalić konkretne osoby należące do „Sokoła” i czynnie

31 grudnia 1916, s. 654–655; *Starostwo Powiatowe w Krakowie z lat 1945–1950*, sygn. 29/43: *Wykazy obiercze stowarzyszeń z terenu powiatu Krakowskiego 1948–1949*, s. 303–304.

8 P. Krokosz, *Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Wieliczce...*, s. 208–222; *idem*, *Z dziejów sportu w Wieliczce w latach 1892–2015*, „Studia i materiały do dziejów żup solnych w Polsce” 2016, R. 31, s. 61–117; *idem*, *Życie kulturalne Wieliczki od XIX wieku do czasów współczesnych*, „Studia i materiały do dziejów żup solnych w Polsce” 2011, R. 27, s. 189–242. Utworzenie gniazda wielickiego właśnie w 1892 r. najprawdopodobniej nie było kwestią przypadku. W tym bowiem roku w całej Galicji doszło do powołania szeregu nowych towarzystw sokolich, m.in. w Gorlicach, Krośnie, Tarnobrzegu, Brzozowie, Radymnie, Rohatyniu, Żółkwi, Brzeżanach, Czortkowie, Trembowli, Załęczach, Złoczowie, Czerniowcach, zob. *Tabela statystyczna polskich związkowych gimnastycznych Towarzystw sokolich w Austrii za rok 1912 zestawiona na podstawie sprawozdań i raportów*, PG 1913, nr 11, s. 85–88.

9 P. Krokosz, *Z dziejów sportu w Wieliczce...*, s. 75–84.

10 Termin „wkładka” oznaczał składkę członkowską i w oficjalnej dokumentacji klubów i organizacji sportowych stosowany był również przed 1939 r. Z uwagi na to, że w dokumentach przytaczanych w niniejszym artykule pojawia się on dosyć często i został powyżej wyjaśniony, zdecydowano się nie ingerować w treść zapisów materiałów źródłowych (również w tabelach, które powstały na podstawie dokumentów źródłowych) i pozostawiono jego tradycyjne brzmienie.

¹¹ AMŻKW, AM, sygn. 40, k. 61–62. Warto nadmienić, że część druhow-kolarzy zapewne z racji doskonałego przygotowania fizycznego była również członkami Ochotniczej Straży Ogniowej w Wieliczce, m.in. A. Dobrzański, K. Uhl, K. Reicher, S. Chudoba, zob. *Zbiór protokołów posiedzeń Wydziału Ochotniczej Straży Pożarnej w Wieliczce. 1872–1913*, s. 136–137, 140 [kserokopia], Dział Historyczny (dalej: DH) MŻKW, brak sygn. [oryginał przechowywany w siedzibie Ochotniczej Straży Pożarnej w Wieliczce].

uprawiające kolarstwo. Wśród 21 członków „Oddziału Kolarzy” najwięcej było przedstawicieli miejscowego nauczycielstwa: Stanisław Chudoba, naczelnik gniazda PTG „Sokół” w Wieliczce, Adolf Dobrzański, Antoni Górny, Michał Pipes, Feliks Rzepecki, Józef Świder, studentów: Tadeusz Michalski, Zenon Puk, Kondrat Uhl (junior) oraz urzędników: Rudolf Dobrzański, Klemens Reicher, J. Uhl i Angelo Urbański. Jazdą „na kole”, jak zwano wtedy rower i jazdę na nim (w ówczesnych dokumentach termin ten jest oficjalnym określeniem), zainteresowani byli także miejscowi przedsiębiorcy – Zygmunt Stehlik (właściciel wielickiej drogerii) oraz pracownicy branży handlowej – Władysław Meus. Nie zabrakło również górnika z wielickiej kopalni soli sztygara Edwarda Kolasy¹¹. Skład osobowy cyklistów „Sokoła” oddaje zamieszczona poniżej tabela wnoszonych składek za ostatni miesiąc 1905 r.

Tabela 1. Lista wkładek członków Oddziału Kolarzy Sokoła wielickiego za grudzień 1905 r. (Naczelnik: Jakub Uhl; Wieliczka, dnia 1 grudnia 1905 r.)

Lp.	Imię i nazwisko członka	Wpisowe			Zaległości		Wkładka	Razem		Podpis członka uiszczającego wkładkę (składkę)	Kwota uiszczona	
		K.	K.	h.	K.	h.		K.	h.			
1.	Stanisław Chudoba	–	1	20	20	1	40		p	–	40	
2.	Adolf Dobrzański	–	1	80	20	2	–		–	–	–	
3.	Rudolf Dobrzański	–	1	40	20	1	–		p	1	60	
4.	Kondrat Göttel	–	–	–	–	–	–			zapłacone do końca roku	–	–
5.	Antoni Górny	–	–	40	20	–	60			–	–	–

6.	Stefan Kasprzycki	-	1	-	20	1	20	-	-	-	
7.	Edward Kolasa	-	1	40	20	1	40	-	-	-	
8.	Henryk Kwaśniewski	-	1	20	20	1	40	-	-	-	
9.	Mieczysław Michalski	-	2	-	20	1	60	p	-	20	
10.	Tadeusz Michalski	-	1	40	20	1	60	-	-	-	
11.	Władysław Meus	-	-	60	20	-	80	-	-	-	
12.	Michał Pipes	-	1	40	20	1	60	-	-	-	
13.	Zenon Puk	-	-	-	20	-	20	p	-	20	
14.	Klemens Reicher	-	-	-	-	-	-	zapłacone do końca roku	-	-	
15.	Feliks Rzepecki	-	1	20	20	1	40	p	1	-	
16.	Józef Rynduch	-	2	20	20	2	20	-	-	-	
17.	Zygmunt Stehlik	-	-	-	-	-	-	zapłacone do końca roku	-	-	
18.	Józef Świder	1	-	60	20	1	80	-	-	-	
19.	Jakub Uhl	-	-	-	20	-	20	-	-	-	
20.	Konrad Uhl	-	1	-	20	1	20	-	-	-	
21.	Angelo Urbański	-	-	20	20	-	40	-	-	-	
									Razem:		
									Wyrażnie trzy	3	40
									Korony		
									40 h.		

Źródło: AMŻKW, AM, sygn. 40, k. 61, 62. Opis: K – Koron; h – hale-rzy; p – podpis złożony przez członka Oddziału Kolarzy PTG „Sokół” w Wieliczce.

Z tego też okresu zachował się *Regulamin Oddziału kolarzy „Sokoła” w Wieliczce*, drobiazgowo regulujący

12 AMŻKW, AM, sygn. 40, k. 166–171v.

13 *Ibidem*, 166v.

14 P. Krokosz, *Z dziejów sportu w Wieliczce...*, s. 73–75.

15 Warto zauważyć, że w tym czasie w Wieliczce znajdowały się jeszcze dwa inne korty tenisowe. Jeden z nich zlokalizowany był na prywatnej posesji (przy ówczesnej i obecnej ul. Józefa Piłsudskiego nr 68) należącej do bardzo zasłużonej w dziedzinie sportu i oświaty wielickiej rodziny Sosinów; adiunkt kolejowy Klemens Sosin był jednym z inicjatorów utworzenia w 1927 r. Kolejowego Klubu Sportowego „Wieliczanka”. Drugi z kortów otwarto w 1933 r. w ogrodzie Pałacu Konopków, a opiekę nad nim objął kortowy Stanisław Zych, zob. J.K., *Kronika rozwoju gry w tenisa ziemnego w Wieliczce*, cz. 1, „Wiadomości Wielickie” 1992, nr, 27, s. 7.

16 P. Krokosz, *Z dziejów sportu w Wieliczce...*, s. 78.

całością działalności sekcji¹². Zasadniczym celem sokolej sekcji sportowej w myśl § 2 *Regulaminu...* było „[...] pielęgnowanie racjonalnego i higienicznego rozwoju jazdy na kole i popieranie za pomocą tejsze przewodnich celów Sokolstwa”, czyli prowadzenie szeroko zakrojonej akcji popularyzującej kolarstwo, a zarazem podkreślenie, że nad jego rozwojem czuwa PTG „Sokół”. Niemniej jednak sekcja była swego rodzaju elitarną organizacją, gdyż w myśl § 4 *Regulaminu...* jej członkiem mógł zostać tylko „[...] członek miejscowego gniazda, który pisemnie wstąpienie swe do Zarządu Oddziału zgłosi, wpisowe w wysokości 1 Kor. z góry uiści i zobowiąże się do płacenia w dalszych terminach regulaminem przypisanych na rzecz Oddziału ustanowionych”¹³. Do obowiązków zarządu sekcji należało urządzanie wycieczek, podróży, zjazdów, zabaw i zebrań towarzyskich oraz prowadzenie nauki jazdy na rowerze (§ 13). Bez wątplenia w owym czasie sekcja cyklistów wielickiego „Sokoła” stanowiła grupę prekursorów rozwoju lokalnego sportu kolarskiego¹⁴.

W odniesieniu do regulacji dotyczących sekcji tenisowej wielickiego „Sokoła” także nie zachowało się wiele materiałów archiwalnych. Wiadomo, że w okresie międzywojennym gniazdo dysponowało własnym kortem tenisowym zlokalizowanym na terenie parku Mickiewicza¹⁵. Obiekt powstał dzięki połączonym siłom dwóch instytucji – „Sokoła” i Towarzystwa Upiększania Miasta. Drugie z nich w 1926 r. ofiarowało działkę i plac (uprzednio uzyskany od gminy Wieliczka) oraz 200 zł na przeprowadzenie niezbędnych prac budowlanych. Wtedy też zatwierdzono opłaty za używanie kortu: 20 zł wpisowego dla osób niebędących członkami „Sokoła” i miesięczną stawkę w wysokości 6 zł od każdej osoby grającej. Jednakże otwarcie nastąpiło dopiero w 1929 r.; rozegrano podczas niego mecz tenisowy Wieliczka–Oświęcim, wygrany przez miejscowych zawodników¹⁶. Wszystko wskazuje na to, że infrastruktura sportowa nie była dostatecznie dobra, gdyż w 1931 r. przystąpiono do prac renowacyjnych kortu, które znacznie się przeciągnęły.

Dopiero 26 maja 1935 r. nastąpiło uroczyste otwarcie obiektu. Niemniej jednak wyremontowany i oddany do użytku kort przynosił „Sokołowi” stosowne dochody finansowe. Jego użytkowanie normalizował opracowany przez Bazylego Mokrańskiego *Regulamin sekcji tenisowej*, przyjęty 25 maja 1935 r.¹⁷ Gospodarzem odpowiedzialnym za stan techniczny obiektu i rozkład gry było wyłącznie PTG „Sokół” w Wieliczce. Zgodnie z przyjętą regulacją kort miał być otwarty od 8.00 do 20.00, a wszystkie opłaty od osób grających miały być pobierane „z góry”, przy czym członkowie gniazda mogli liczyć na pięćdziesięcioprocentową zniżkę w abonamencie miesięcznym. Likwidacja PTG „Sokół” w Wieliczce w 1948 r. wiązała się również z przejściem jego funduszy, dokumentacji i majątku – w tym placu pod budowę własnego budynku i kortu – przez władze Wieliczki¹⁸. Obiekt najprawdopodobniej nie był używany, gdyż w 1952 r. Miejska Rada Narodowa w Wieliczce przekazała teren w parku Mickiewicza „[...] z pozostałością kortów tenisowych” innemu z lokalnych klubów – „Wieliczance”¹⁹.

Aż do połowy lat 20. XX w. swoisty monopol na działalność sportową w mieście posiadał wielicki PTG „Sokół” (powstające wówczas efemeryczne kluby piłkarskie nie były w stanie zagrozić jego wypracowanej przez lata pozycji). Widoczna zmiana w tym zakresie zaszła w 1924 r., kiedy powstał w Wieliczce Klub Cyklistów i Motorzystów (K.C. i M.), propagujący rozwój kolarstwa oraz szeroko pojętej motoryzacji. Uchwalony 13 kwietnia tego roku Statut klubu w jedenastu paragrafach drobiazgowo ujmował wszystkie sprawy związane z jego funkcjonowaniem. W myśl § 2 zasadniczym celem klubu było „[...] rozbudzenie życia sportowego wśród społeczeństwa w ogóle, a w szczególności rozwijanie sportu kolarskiego i motorowego oraz ochrona interesów sportowych ogółu kolarzy, a w pierwszym rzędzie swych członków”²⁰. Cel ten miał być realizowany poprzez organizowanie zawodów sportowych, wycieczek rekreacyjnych, zjazdów kolarskich, prelekcji i odczytów poświęconych

17 KPTGSW, s. 51, 74–76, 106, 112–117; AMŻKW, *AM*, sygn. 40, k. 276–280.

18 P. Krokosz, *Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Wieliczce...*, s. 219; *idem*, *Z dziejów sportu w Wieliczce...*, s. 86–88.

19 *Ibidem*, s. 89. W kolejnych latach obiekt rozbudowano (do 1965 r.), a w 1970 r. przejął go inny miejscowy klub sportowy – KS „Górnik” Wieliczka.

20 *Materiały Klubu Cyklistów i Motorzystów...*, nlb. [*Statut Klubu Cyklistów i Motorzystów w Wieliczce*, Wieliczka 1924, s.1].

21 *Ibidem*, nlb. [*Statut Klubu Cyklistów i Motorzystów...*, s. 2].

22 KPTGSW, s. 1020.

23 *Materiały Klubu Cyklistów i Motorzystów...*, nlb.; ANK, *Akta miasta Wieliczki*, sygn. 29/117/251, s. 1389; *Urząd Wojewódzki Krakowski*, sygn. 29/206/627: *Sprawozdania sytuacyjne (informacyjne) miesięczne, tygodniowe Starostwa Powiatowego w Wieliczce za VIII 1923 – II 1932 r.: Sprawozdania...* 1931 r., k. 9.

24 *Materiały Klubu Cyklistów i Motorzystów...*, nlb.

kolarstwu i motoryzacji oraz dbanie o przestrzeganie przepisów drogowych. Należy nadmienić, że klub od samego początku był organizacją elitarną, skupiającą osoby zamożne, mogące sobie pozwolić na zakup roweru, motocykla lub samochodu. Jego członkami byli przedstawiciele wielickich władz administracyjnych, księża, handlowcy, urzędnicy miejscy i kopalniani. Niemniej jednak przynależność do K.C. i M. nie była niczym ograniczona, co gwarantował jeden z zapisów. W § 5 czytamy: „[...] członkiem zwyczajnym może być każda osoba czci nieposzlakowanej bez różnicy płci, wyznania i przekonań politycznych, która na polecenie 2 członków Klubu zostanie przez Wydział w tym charakterze przyjętą”²¹. Wielu członków klubu należało również do miejscowego „Sokoła”, z którym niemal doszło do połączenia w 1926 r.²² Mimo sporego entuzjazmu członków PTG „Sokół”, liczących zapewne na wchłonięcie konkurencyjnej organizacji sportowej, K.C. i M. w Wieliczce przetrwał jako samodzielny byt aż do 1939 r.²³

Z uwagi na znikomy materiał źródłowy dokumentujący działalność K.C. i M. w Wieliczce niewiele można powiedzieć o liczbie członków w roku jego założenia oraz latach kolejnych. Pewne wnioski w tej kwestii można wysnuć jedynie na podstawie dwóch zachowanych list składek członkowskich za lata 1932–1933. W 1932 r. było na niej 56 nazwisk, lecz już rok później na liście członków wnoszących składki klubowe figuruje ich aż 66 – część się powtarza, lecz są na niej także zupełnie nowi miłośnicy kolarstwa i motoryzacji²⁴. Na tej podstawie można zatem uznać, że K.C. i M. w Wieliczce przez wszystkie lata swego istnienia zrzeszało najprawdopodobniej kilkudziesięciu członków.

Tabela 2. Klub Cyklistów i Motorzystów w Wieliczce. Wykaz wkładów zebranych od członków za czas od 1 stycznia 1932 do 31 grudnia 1932 r.

Lp.	Nazwisko i imię	Kwota	
		zł	gr
1.	Braun Karol	6	–
2.	Cholewa Mieczysław	–	–
3.	Dańda Władysław	6	–
4.	Dańda Stefan	6	–
5.	Daniec Edward	1	–
6.	Gurgul Władysław	2	–
7.	Golczyk Jan	2	–
8.	Gągulski Stanisław	6	–
9.	Glac Marian	3	75
10.	Ks. Halatek Stanisław	6	–
11.	Jamka Wincenty	4	50
12.	Jarosz Wojciech	2	50
13.	Janisz Jan	–	–
14.	Kułaga Stanisław	–	–
15.	Kuchta Jan	–	–
16.	Kasprzycki Jan	5	–
17.	Mydlarczyk Józef	–	–
18.	Miczyński Zygmunt	6	–
19.	Inż. Maksymowicz Stanisław	6	–
20.	Proszek Franciszek	–	50
21.	Padlewski Juliusz	–	50
22.	Rusecki Tomasz	6	–
23.	Rybarski Mieczysław	–	50
24.	Inż. Starnawski Bolesław	6	–
25.	Szubert Michał	6	–
26.	Stokłosa Stanisław	–	–
27.	Słodki Michał	–	–
28.	Sawicki Tadeusz	–	–
29.	Dr Wnęk Władysław	3	–
30.	Wajda Klemens	4	–
31.	Wąsowicz Leon	6	–
32.	Winker Józef	5	–
33.	Żelazko Karol	6	–
34.	Inż. Szarłat Zygmunt	4	50
35.	Maciejczyk Tadeusz	1	75
36.	Oprych Eugeniusz	–	–
37.	Palmowski Władysław	2	25
38.	Oprych Bolesław	–	–

Lp.	Nazwisko i imię	Kwota	
		zł	gr
39.	Dańda Gustaw	2	25
40.	Inż. Sergej Roman	4	50
41.	Skorka Wincenty	4	–
42.	Bednarski Józef	2	50
43.	Smrokowski Adam	2	25
44.	Kouty Kazimierz	–	–
45.	Piwovar Franciszek	2	–
46.	Woroń Stanisław	2	–
47.	Bochenek Tadeusz	–	–
48.	Słodki Stanisław	2	–
49.	Małajewicz Józef	–	–
50.	Piątek Jan	–	–
51.	Mydlarczyk Edward	1	50
52.	Grochal Aleksander	–	–
53.	Dębowski Ferdynand	–	50
54.	Nowak Franciszek	1	50
55.	Gabryś Władysław	–	–
56.	Wdowczyk Mieczysław	1	25
	Ogółem zł	141	–
	Słownie: sto czterdzieści jeden Wieliczka 31 XII 1932 Zestawił Wł. Dańda [?] Zgodne z książką wkładek Golczyk Mydlarczyk [?]		

Źródło: *Materiały Klubu Cyklistów i Motorzystów w Wieliczce*, sygn. 1210, Zbiory Specjalne Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka, nlb.

Tabela 3. Klub Cyklistów i Motorzystów w Wieliczce. Wykaz wkładek zebranych od członków za 1933 r.

Lp.	Nazwisko i imię	Do wpłacenia										Podpis	
		Zaległość		Wpisowe		Wkładka		Razem		Wpłacono			
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr		
1.	Aywas Franciszek					50		50					
2.	Ks. Banaś Jan (wyjechał)	2	50					2	50				
3.	Braun Karol					50		50		50			p
4.	Bełza Władysław	4				50		4	50				
5.	Bednarski Józef					25		25		25			p
6.	Bochenek Tadeusz (przy wojsku)	1	50					1	50				
7.	Cieślik Antoni	1				25		1	25				
8.	Cholewa Mieczysław	2				25		2	25				
9.	Dańda Władysław					50		50					
10.	Dańda Stefan					50		50					
11.	Dańda Gustaw					25		25					
12.	Daniec Edward	1				50		1	50				
13.	[Dę]bowski Ferdynand	1	50			25		1	75				
14.	[?]rzywna Jan	4				50		4	50				
15.	Gurgul Władysław	1				50		1	50				
16.	Gągulski Stanisław		50			50		1	1				p
17.	Glac Marian		50			25		75					
18.	Grochal Aleksander	2				25		2	25				
19.	Gabryś Władysław	2				25		2	25				
20.	Jamka Wincenty	3				50		3	50				
21.	Janisz Jan	4				50		4	50				
22.	Kozubski Antoni					50		50					
23.	Kułaga Stanisław	4				50		4	50				
24.	Kuchta Jan	4				50		4	50				
25.	Kasprzycki Jan	3	50			50		4					
26.	Kołoś Władysław	2				25		2	25				
27.	Koutny Kazimierz	2				25		2	25				
28.	Kasprzyk Adam					25		25		25			p

Lp.	Nazwisko i imię	Do wpłacenia						Wpłacono	Podpis		
		Zaległość		Wpisowe		Wkładka				Razem	
		zł	gr	zł	gr	zł	gr			zł	gr
29.	Lachman Józef	2				25	2	25			przy woj- sku
30.	Inż. Maksymo- wicz Stanisław					50		50	50		p
31.	Miczyński Zygmunt					50		50	50		p
32.	Mydlarczyk Józef		50			50	1				
33.	Matusiewicz Michał					50		50	50		p
34.	Maciejczyk Tadeusz	2				25	2	25			
35.	Małajewicz Józef	2				25	2	25			
36.	Mydlarczyk Edward		25			25		50	50		p
37.	Nawrot Leopold					50		50	50		p
38.	Nowak Franciszek		75			25	1				
39.	Oprych Klemens	2				25	2	25			
40.	Oprych Bolesław	2				25	2	25			
41.	Oprych Eugeniusz	2				25	2	25			
42.	Ks. Prezentkie- wicz Franciszek					50		50	50		p
43.	Pauliczek Stanisław		30			25		55	25		p
44.	Palmowski Władysław					zapłacono do 31 XII [19]33 [r.]					
45.	Piwowar Franciszek	2				25	2	25			
46.	Piątek Jan	2				25	2	25			
47.	Rusecki Tomasz					50		50	50		p
48.	Rybowicz Adam					50		50	50		p
49.	Inż. Starnawski Bolesław					50		50	50		p
50.	Inż. Sergej Roman					50		50	50		p
51.	Inż. Szarłat Zygmunt					50		50	50		p
52.	Inż. Sienkiewicz Ignacy					50		50	50		p
53.	Skorka Wincenty		50			50	1		50		p
54.	Sykała Andrzej					50		50			

Lp.	Nazwisko i imię	Do wpłacenia										Podpis	
		Zaległość		Wpisowe		Wkładka		Razem		Wpłacono			
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr		
55.	Stokłosa Stanisław	4				50		4	50				
56.	Słodki Stanisław (przy wojsku)	1							1				
57.	Słodki Michał	2				25		2	25				
58.	Sawicki Tadeusz	2				25		2	25				
59.	Smrokowski Adam	1							1				
60.	Dr Wnęk Władysław	4				50		4	50				
61.	Wąsowicz Leon		50			50		1			50		p
62.	Woroń Stanisław		50			25			75				
63.	Woroń Erazm		50			25			75				
64.	Włodarczyk Mieczysław					25			25		25		p
65.	Włodarczyk Tadeusz	1	50			50			2				
66.	Żelazko Karol					50			50		50		

Wieliczka, dnia 1 grudnia 1933 (obok wycienienia i nieczytelny dopisek czerwonym tuszem podpisany przez Dębowskiego Ferdynanda [?])
Sekretarz: Wł. Dańda [?], Skarbnik: Z. Szarłat, Prezes: Gałulski (dwa inne podpisy w tym miejscu nieczytelne)

Źródło: *Materiały Klubu Cyklistów i Motorzystów w Wieliczce*, sygn. 1210, Zbiory Specjalne Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka, nlb. Opis: p – podpis członka K.C. i M. w Wieliczce.

Praktyczną realizacją celów klubu zrzeszającego wielickich cyklistów i motorzystów była organizacja własnych zawodów sportowych i włączanie się w inne imprezy odbywające się na terenie miasta oraz województwa. Jeszcze w roku założenia K.C. i M. w Wieliczce odbył się Wyścig kolarski o mistrzostwo klubu na dystansie 50 km. Zawodnicy mieli do pokonania trasę Wieliczka–Stanisławice–Niepołomice i z powrotem. O tej imprezie zachowały się szczątkowe informacje jedynie w postaci zaproszenia oraz pamiątkowej nagrody w formie odznaki klubowej, opatrzonej datą oraz rzymską cyfrą IV, świadczącą o zajętych wówczas

25 *Materiały Klubu Cyklistów i Motorzystów...*, nlb.; *Pamiątkowa nagroda Klubu Cyklistów i Motorzystów w Wieliczce z 1924 r.*, Zbiory sztuki MŻKW, sygn. IV/1786; A. Franaszek, P. Krokosz, *Nagroda wielickich cyklistów*, „Spotkania z Zabytkami” 2016, nr 3–4, s. 36–37. Dotychczas nie udało się ustalić, kto zdobył tę nagrodę.

26 *Kronika. Wieliczka*, „Kolarz Polski. Oficjalny Organ Związku Polskiego Towarzystw Kolarskich” 1926, nr 5, s. 14.

27 *Kronika. Wieliczka*, „Kolarz Polski. Oficjalny Organ Związku Polskiego Towarzystw Kolarskich” 1926, nr 8, s. 11–12.

28 *Materiały Klubu Cyklistów i Motorzystów...*, nlb. [*Statut pucharu srebrnego, ofiarowanego przez Obywatelstwo wielickie, jako nagroda przechodnia dla zwycięzcy w „Dorocznym Wyścigu Kolarskim” „ZIEMI WIELICKIEJ” na dystans 100 km*].

29 *Ibidem*.

miejscu²⁵. Dwa lata później, 16 maja 1926 r., oprócz tradycyjnych klubowych zawodów o mistrzostwo kolarze K.C. i M. z powodzeniem uczestniczyli w pięciu innych konkurencjach: biegach indywidualnych i klubowych na zróżnicowanych dystansach (od 5 do 30 km). Wyścigi te ściągnęły do Wieliczki ponad 100 zawodników z różnych klubów (także cyklistki). Na łamach „Kolarza Polskiego” odnotowano nazwiska zwycięskich wieliczian z Biegu nowicjuszy (6 km): Władysław Belza, Stanisław Zapiór i Stanisław Krochmal²⁶. W czerwcu tego samego roku klub włączył się w organizację wyścigu o randze znacznie większej niż dotychczasowe, gdyż przygotował Zawody o Mistrzostwo Województwa Krakowskiego²⁷. Nie mniej ważną imprezą, której gospodarzem był K.C. i M. w Wieliczce, był organizowany od początku lat 30. XX w. Doroczny Wyścig Kolarski „ZIEMI WIELICKIEJ”. Zawodnicy mieli do przebycia 100 km na trasie Wieliczka–Niepołomice–Bochnia–Brzesko i z powrotem. Na triumfatora biegu kolarskiego czekał przechodni srebrny puchar, na którym uwieczniano jego imię i nazwisko, uzyskany czas oraz przynależność klubową. Zgodnie z piątym punktem „Statutu wyścigu” „puchar przechodzi na własność tego zawodnika, który go zdobędzie trzykrotnie w okresie 6-cio letnim”. Natomiast, jak głosił kolejny punkt regulaminu zawodów, „jeżeli w przeciągu 6-ciu lat puchar nie zostanie zdobyty przez trzykrotnego zwycięzcę wówczas przechodzi na własność tego Klubu, który w tym czasie zdobył największą ilość punktów”²⁸. Równie istotny był punkt 11, w którym zapisano postanowienie dotyczące pucharu i samej imprezy: „Na wypadek przerwania lub zniesienia tego wyścigu, pucharem dysponuje Klub Cyklistów i Motorzystów w Wieliczce /uchwałą Walnego Zebrania członków K.C. i M./ z tem, że nie może on być przeniesiony na inną gałąź sportu”²⁹.

W 1927 r. staraniem miejscowych miłośników sportu powołano do życia Kolejowy Klub Sportowy „Wieliczanka” (K.K.S. „Wieliczanka”), który stał się trzecią – obok

„Sokoła” i K.C. i M. – wielicką prężnie działającą organizacją sportową przed wybuchem II wojny światowej. Jednakże do chwili obecnej nie zachował się żaden zasadniczy zbiór dokumentów dotyczący przedwojennej działalności klubowej. Taki stan rzeczy uniemożliwia scharakteryzowanie jego poszczególnych sekcji i przytoczenie zapisów całości bądź części statutów lub regulaminów stanowiących podstawę ich funkcjonowania³⁰.

Zasady edycji dokumentów

W artykule opublikowano siedem dokumentów będących zachowanymi do chwili obecnej statutami lub regulaminami związanymi z przedwojenną działalnością dwóch omawianych powyżej organizacji wielickich – PTG „Sokół” oraz K.C. i M. – które znajdują się w zbiorach Archiwum i Biblioteki MŻKW oraz wydzielonym zespole różnorodnych dokumentów, dyplomów, afiszy, fotografii tej instytucji, zwanym Zbiorami Specjalnymi. Trzy pierwsze dokumenty dotyczą sportów rowerowych i motocyklowych, cztery ostatnie zaś poświęcone są tenisowi ziemnemu. Dokument nr 1 to regulamin „sokolej” sekcji kolarskiej, najprawdopodobniej z około 1905 r., liczy on 10 stron i jest najstarszym wielickim regulaminem sportowym; dokument jest paginowany, lecz sam w sobie stanowi zwartą całość i razem z innymi składa się na zawartość teczki gromadzącej materiały PTG „Sokół” w Wieliczce z okresu międzywojennego. Dokument nr 2 jest *Statutem K.C. i M. w Wieliczce z 1924 r.*, wydanym nakładem własnym organizacji w tym samym roku w formie niewielkiej książeczki (format legitymacyjny; 8 stron). Należy podkreślić, że jest to jedyny egzemplarz tej regulacji klubowej, jaki przetrwał do naszych czasów (!). Dokument nr 3 – *Statut pucharu srebrnego, ofiarowanego przez Obywatelstwo wielickie, jako nagroda przechodnia dla zwycięzcy w „Dorocznym Wyścigu Kolarskim” „ZIEMI WIELICKIEJ” na dystans 100 km* – jest bezpośrednio związany z dokumentem nr 2, gdyż poświęcono go zawodom organizowa-

³⁰ Fragmentaryczne, w zasadzie śladowe, informacje związane z funkcjonowaniem „Wieliczanki” w tym okresie są rozproszone i znajdują się w zbiorach AMŻKW (szerzej zob. *Dokumenty rodzinne Janiny, Klemensa i Barbary Sosinów*, Zb. Spec. MŻKW, sygn. 1263) oraz ANK (drobne zapiski w dokumentach poszczególnych zespołów archiwalnych). Niewiele na ten temat znajduje się także w dokumentacji zgromadzonej przez K. Sosina, zob. Archiwum Klemensa Sosina, DH MŻKW, brak sygn., [K. Sosin], *Przemówienie K. Sosina na obchody jubileuszu 20-lecia klubu w 1947 r.*, nlb.; K. Sosin, [Trzydziestolecie Wieliczanki], s. 4. Kilka fotografii, na których widnieją działacze i sportowcy „Wieliczanki”, wykonanych przed 1939 r. (najprawdopodobniej przez K. Sosina) znajduje się również w posiadaniu współcześnie istniejącego kontynuatora klubowych tradycji – Towarzystwa Sportowego „Wieliczanka” w Wieliczce.

nym od początku lat 30. XX w. przez K.C. i M. w Wieliczce. Obydwa dokumenty (w dwóch identycznych egzemplarzach; jeden lekko uszkodzony) przechowywane są w jednej, osobnej i tematycznej jednostce archiwalnej (teczce) wchodzącej do Zbiorów Specjalnych wielickiego muzeum. Z kolei cztery ostatnie dokumenty (nr 4–7) są poświęcone „sokolej” sekcji tenisowej i regulują funkcjonowanie kortu prowadzonego przez tę organizację; pod względem treści są do siebie bardzo podobne i doskonale prezentują czytelnikowi, w jaki sposób tworzony był ostateczny *Regulamin sekcji tenisowej*, zatwierdzony i wprowadzony w życie 25 maja 1925 r. Dokument nr 4 jest rękopisem, natomiast dokumenty nr 5–7 to maszynopisy z uwzględnieniem kolejnych poprawek: nr 5 stanowi swego rodzaju matrycę, na której dokonywano zmian, co jest widoczne w dokumencie nr 6, a przede wszystkim w dokumencie nr 7, który stanowi ostateczną wersję regulaminu, uwzględniającą wcześniejsze poprawki. Wszystkie cztery dokumenty znajdują się w jednostce archiwalnej ujmującej dokumentację PTG „Sokół” w Wieliczce.

Zasadniczo nie ingerowano w treść zamieszczonych dokumentów – statutów i regulaminów, starając się zachować jak najwięcej ich cech oryginalnych; przytoczono je w pełnej formie zapisu źródłowego. Podtrzymano podział na akapity i wyodrębnione zasadnicze części tekstu. Poprawiono nieliczne błędy literowe, w uzasadnionych przypadkach zmodernizowano pisownię łączną i rozdzielną, a także interpunkcję, dostosowując zapis do obowiązujących współcześnie norm językowych. Świadomie natomiast nie poprawiano archaicznych form gramatycznych oraz słów właściwych dla języka epoki. Brakujące części wyrazów, oznaczenia itp. uzupełniono w nawiasach kwadratowych. Stosowne wyjaśnienia związane z oryginalnymi skreśleniami poczynionymi w tekście bądź nieczytelnymi literami, znakami itp. umieszczono w przypisach. Przy każdym z dokumentów dokładnie opisano miejsce jego przechowywania w zbiorach Archiwum i Biblioteki oraz Zbiorach Specjalnych MŻKW.

REGULAMIN ODDZIAŁU KOLARZY „SOKOŁA”
W WIELICZCE [OK. 1905 R.]

§ 1. Oddział nosi nazwę „Oddział Kolarzy Sokola Wielickiego”.

§ 2. Celem Oddziału Kolarzy jest pielęgnowanie racjonalnego i higienicznego rozwoju jazdy na kole i popieranie za pomocą tejże przewodnich celów Sokolstwa.

§ 3. Oddział spełnia to zadanie następującymi źródłami:

- a. utrzymywanie szkoły jazdy na Kole dla członków tudzież szkoły jazdy na Kole dla uczniów i uczennic Oddziału oraz udzielaniem w nich nauki jazdy uwzględniającej ćwiczenia rejoye,
- b. wpływanie na racjonalny rozwój jazdy na kole,
- c. urządzenie publicznych ćwiczeń (rejów) i wyścigów, wspólnych wycieczek i zbaw towarzyskich oraz zjazdów kolarzy,
- d. staraniem się o zakładanie i rozwój sokolich oddziałów w innych polskich gniazdach sokolich,
- e. prenumerata czasopism i zakupnem dzieł traktujących o jeździe na kole.

CZŁONKOWIE, ICH PRAWA I OBOWIĄZKI

§ 4. Członkiem Oddziału Kolarzy może być każdy członek miejscowego gniazda, który pisemnie wstąpienie swe do Zarządu Oddziału zgłosi, wpisowe w wysokości 1 Kor.[ony] z góry uiści i zobowiąże się do płacenia w dalszych terminach regulaminem przypisanych na rzecz Oddziału ustanowionych.

§ 5. Członkowie mają prawo:

- a. wybierania i wybieralności oraz brania czynnego udziału w zgromadzeniach, jeżeli nie zalegają z wkładkami i opłatami za 3 miesiące,
- b. uczestnictwa we wszystkich przez Oddział urządanych zebraniach, ćwiczeniach etc.;

- c. korzystania ze szkoły jazdy,
- d. korzystania z inwentarza oddziału za płacaniem przepisanych opłat.

§ 6. Obowiązkiem każdego członka jest zachowywać ściśle według regulaminu i przestrzegać przepisów tegoż: od uchwały Zarządu przysługuje członkowi w sprawach osobistych prawo odwołania się do Ogólnego zebrania członków Oddziału Kolarzy. Członek wykreślony z powodu zaległości – jeżeli na powrót wstępuje – winien uiścić zaległe wkładki i opłaty.

§ 7. Członkiem Oddziału przestaje być:

- a. kto przestaje być członkiem miejscowego gniazda Sokolego,
- b. kto zalega z wkładkami przez pół roku,
- c. kto uiściwszy wszelkie zaległości – wystąpienie swe u Zarządu pisemnie zgłosi,
- d. kogo Zarząd wykluczy.

KIEROWNICTWO ODDZIAŁU

§ 8. Wszelkie sprawy Oddziału załatwia Ogólne zebranie członków Oddziału oraz Zarząd Oddziału.

OGÓLNE ZEBRANIA

§ 9. Zwyczajne zebranie członków Oddziału ma się odbywać co roku w miesiącu styczniu. Zwołać je winien Zarząd Oddziału. Nadzwyczajne Ogólne zebranie członków Oddziału może zwołać naczelnik Oddziału każdego czasu w miarę własnego uznania, a musi je zwołać najpóźniej do dni 14 na pisemne żądanie z podaniem porządku obrad – przynajmniej 1/3 części członków Oddziału.

§ 10. Do ważności uchwał Ogólnego zebrania potrzebna jest obecność przynajmniej połowy członków. W razie braku kompletu odbywa się w oznaczonym terminie drugie Ogólne zebranie bez względu na liczbę obecnych.

§ 11. Do ogólnego zebrania należy:

- a. przyjmowanie do wiadomości sprawozdań Zarządu i Komisji rewizyjnej, oraz udzielanie lub odmawianie Zarządowi i Komisji rewizyjnej absolutorium,
- b. uchwalanie wniosków oraz zatwierdzanie wcześniejszych uchwał Zarządu Oddziału,
- c. wybór na przeciąg 1 roku 6 członków Zarządu a mianowicie: naczelnika, pierwszego kapitana jazdy, sekretarza, gospodarza, skarbnika, i drugiego kapitana jazdy,
- d. wybór dwóch członków Komisji rewizyjnej,
- e. oznaczanie wysokości wkładek członków Oddziału na rok następny,
- f. uchwalanie tudzież zmiany nowego regulaminu.

ZARZĄD ODDZIAŁU

§ 12. Zarząd jest wykonawczą i administracyjną władzą Oddziału.

§ 13. Zarząd ma prawo i obowiązek:

- a. czuwać nad ścisłym przestrzeganiem regulaminu i wykonywać uchwały Ogólnego Zebrania,
- b. przyjmować lub odmawiać przyjęcia na członka,
- c. przyjmować uczniów,
- d. urządzić wycieczki, podróże, zjazdy, zabawy, zebrania towarzyskie itd.,
- e. oznaczać wysokość wynagrodzenia za naukę i wypożyczanie kół,
- f. dawać nagany i wykluczać z Oddziału.

§14. Naczelnik i sekretarz reprezentują Oddział wobec Wydziału Towarzystwa i na zewnątrz.

OBOWIĄZKI POSZCZEGÓLNYCH CZŁONKÓW ZARZĄDU

§ 15. Do zakresu działania naczelnika Oddziału należy:

- a. zwoływanie i kierownictwo obrad Ogólnego Zebrania,
- b. zwoływanie i kierownictwo obrad Zarządu,

c. czuwanie nad wykonaniem prawomocnych uchwał Oddziału dotyczących.

§ 16. Do zakresu działania sekretarza należy:

- a. prowadzenie listy członków,
- b. spisywanie protokołów uchwał z posiedzeń,
- c. przygotowywanie korespondencji i prowadzenie dziennika podawczego wszystkich pism do Oddziału wnoszonych.

§ 17. Do zakresu działania gospodarza należy:

- a. czuwanie nad całością i uzupełnianiem inwentarza Oddziału,
- b. nadzorowanie sali i areny,
- c. zawiadywanie biblioteką,
- d. organizowanie zabaw i zebrań towarzyskich.

§ 18. Do zakresu działania kapitana jazdy należy:

- a. prowadzenie księgi statystycznej wycieczek, podróży i występów publicznych z podaniem bliższych dat co do odległości i czasu,
- b. organizowanie i ogłaszanie wycieczek, podróży, wyścigów i występów publicznych.

§ 19. Do zakresu działania skarbnika należy:

- a. prowadzenie wszelkich rachunków Kasy Oddziału,
- b. sporządzanie zamknięć rachunkowych.

STOSUNEK ODDZIAŁU DO TOWARZYSTWA

§ 20. Wszelkie uchwały tak Ogólnego Zebrania, jako też i Zarządu członków, o ile mają związek z ogólnymi interesami całego gniazda, mają być przedłożone do aprobaty Wydziałowi Towarzystwa, jak również wyścigi, zabawy publiczne przez Oddział urządzone, regulamin i późniejsze jego zmiany mają być przez Wydział zatwierdzone, natomiast wycieczki na uroczystości i zabawy publiczne urządzone przez bratnie gniazda związkowe winne być tylko do Wydziału zgłoszone.

§ 21. Wynik wyborów Zarządu Oddziału i Komisji rewizyjnej ma być przedłożony do wiadomości i zatwierdzenia Wydziałowi Towarzystwa.

§ 22. Wydziałowi Towarzystwa przysługuje Zarząd Oddziału zawiesić w urzędowaniu na wypadek, jeżeliby ten swoich obowiązków nie pełnił należycie. Przez czas zawieszenia w urzędowaniu Zarządu Oddziału – pełni funkcje tegoż Wydział Towarzystwa.

§ 23. Zawieszenie trwać może najwięcej 6 tygodni. W tym czasie prowadzi Wydział Towarzystwa ewentualnie specjalnie w tym celu wybrana Komisja – dochodzenie. Po tym czasie zawieszony w urzędowaniu Zarząd Oddziału odzyskuje swą władzę z powrotem, lub też na podstawie dochodzenia zostaje zupełnie usunięty.

§ 24. Na wypadek zupełnego usunięcia Zarządu zwołuje przez Towarzystwo Ogólne Zebranie członków Oddziału do dni 8iu i przeprowadza nowe wybory, po czym obejmuje kierownictwo Oddziału nowo wybrany Zarząd.

§ 25. Wydział Towarzystwa może powziąć uchwałę zmierzającą do zupełnego rozwiązania Oddziału, uchwała ta jednak poprzednio przedłożona do zatwierdzenia Walnemu Zgromadzeniu Towarzystwa.

§ 26. Zarząd Oddziału ma obowiązek corocznie Wydziałowi Towarzystwa najdalej na 14 dni przed Walnem Zgromadzeniem na żądanie Wydziału dokładne sprawozdanie z czynności Oddziału.

§ 27. Każdorazowy prezes Towarzystwa ma prawo brać udział z prawem głosowania we wszystkich Ogólnych Zebraniach.

§ 28. Od każdej uchwały Wydziału Towarzystwa przysługuje Oddziałowi Kolarzy prawo odwołania się do Walnego Zgromadzenia Towarzystwa. Odwołanie się jednak nie wstrzymuje uchwały Wydziału.

MAJĄTEK I ROZWIĄZANIE ODDZIAŁU

§ 29. Majątek Oddziału powstaje:

- a. z wpisowego członków Oddziału,
- b. z wkładek członków,
- c. z należności za naukę i wypożyczanie kół,
- d. z zapisów i darowizn,

e. z dochodów z urządzanych zabaw, zebrań lub też innych przedsiębiorstw.

§ 30. Oddział Kolarzy rozwiązuje się:

- a. z powodów w §ie 25 przytoczonych,
- b. na skutek własnej uchwały, co najmniej większością dwóch trzecich części członków Oddziału powziętej.

§ 31. W razie rozwiązania Oddziału Kolarzy cały jego majątek przechodzi na własność Towarzystwa gimnastycznego „Sokół” w Wielicze.

Regulamin Oddziału kolarzy „Sokoła” w Wielicze, AMŻKW, AM, sygn. 40, rkps, k. 166–170v.

Nr 2

STATUT KLUBU CYKLISTÓW I MOTORZYSTÓW W WIELICZCE

§ 1. Klub nosi nazwę: „Klub Cyklistów i Motorzystów w Wielicze” (w skróceniu: „K.C. i M.”), a siedzibą jego jest Wieliczka.

§ 2. Celem Klubu jest rozbudzenie życia sportowego wśród społeczeństwa w ogóle, a w szczególności rozwijanie sportu kolarskiego i motorowego oraz ochrona interesów sportowych ogółu kolarzy, a w pierwszym rzędzie swych członków.

§ 3. Do osiągnięcia celu zmierza Klub przez:

- a. urządzanie zawodów i zabaw sportowych,
- b. urządzanie wycieczek turystycznych,
- c. urządzanie kursów jazdy na rowerze,
- d. urządzanie odczytów i zebrań towarzyskich,
- e. urządzanie zjazdów kolarskich,
- f. utrzymywanie stałej korespondencji z prasą sportową i codzienną,
- g. interwencję u Władz w imieniu członków,
- h. przestrzeganie porządku ruchu na drogach i ulicach,
- i. starania o utrzymywanie dróg w stanie odpowiednim dla kolarzy,

- j. nawiązywanie stosunków z innymi pokrewnymi towarzystwami sportowymi w kraju i za granicą,
- k. tworzenie oddziałów i samodzielnych Klubów na prowincji,
- l. prowadzenie życia sportowego w sezonie zimowym.

§ 4. Majątek Klubu składa się:

- 1. z funduszu żelaznego.
- 2.
 - a. z wpisowego i wkładek członków,
 - b. z dochodów uzyskanych z przedsiębiorstw i zabaw przez Klub urządzanych,
 - c. z darów i subwencji.
- 3. z inwentarza klubowego.

§ 5. Członkowie Klubu mogą być:

a) honorowi, b) wspierający, c) zwyczajni i d) nadzwyczajni

ad a) Członkiem honorowym może być osoba lub Towarzystwo, które za zasługi położone około sportu kolarskiego lub też dla Klubu na wniosek Wydziału przez Walne Zgromadzenie została wybrana i godność tę przyjęła. Nad takim wnioskiem dyskusja nie jest dopuszczalną.

ad b) Członkiem wspierającym jest ten, kto opłaca roczną wkładkę przynajmniej 12 złotych.

ad c) Członkiem zwyczajnym może być każda osoba czci nieposzlakowanej bez różnicy płci, wyznania i przekonań politycznych, która na polecenie 2 członków Klubu zostanie przez Wydział w tym charakterze przyjęta.

ad d) Członkami nadzwyczajnymi może być młodzież w wieku niżej lat 20, lub osoby starsze, jednak jeszcze w praktyce zawodowej pozostające. Wydział nie ma obowiązku udzielenia wyjaśnień w razie nieprzyjęcia na członka.

§ 6. Wszyscy członkowie mają prawo:

- a. udziału we wszystkich przez Klub urządzanych zawodach, wycieczkach, zebraniach itp.,
- b. wyboru i wybieralności w stosunku do ilości członków odnośnej kategorii,

- c. noszenia odznaki i stroju klubow.[ego],
- d. brania udziału w zawodach urządzanych przez inne Kluby, jednak za poprzedniem uzyskaniem zezwolenia od Wydziału Klubu.

§ 7. Obowiązkiem członków jest:

- a. znać dokładnie statut i regulaminy przez Wydział wydane i stosować się do nich,
- b. płacić regularnie wkładki przez Walne Zgromadzone ustalone,
- c. współdziałać z Wydziałem w wykonaniu celów Klubu,
- d. członkowie zwyczajni mają prócz tego obowiązek brania udziału we wszystkich zawodach, względnie wycieczkach Klubu, i to w przepisany stroju klubowym.

§ 8. Członkiem Klubu przestaje być ten, kto:

- a. swe wystąpienie Wydziałowi pisemnie zgłosił i nie zalega z wkładkami,
- b. mimo upomnień zalega z wkładką za cały rok,
- c. mimo upomnień nie stosuje się do regulaminów Klubu lub zachowaniem się swoim szkodzi Klubowi.

Do wykluczenia członka potrzeba 2/3 członków Wydziału. Wykluczonemu po otrzymaniu zawiadomienia urzędowego od Wydziału przysługuje prawo odwołania się do najbliższego Walnego Zgromadzenia, które rozstrzyga bezwzględną większością głosów bez dyskusji. Jedynie może być odczytane pismo Wydziału zawiadamiające członka o wykluczeniu.

Przed rozstrzygnięciem przez Walne Zgromadzenie wykluczony nie może korzystać z praw członka, zatem nie może być także obecny na Walnem Zgromadzeniu.

§ 9. Organami Klubu są:

A) Walne Zgromadzenie, B) Wydział, C) Komisja rewizyjna, D) Sąd rozjemczy.

A. Walne Zgromadzenie.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbywa się raz do roku w pierwszym kwartale roku kalendarzowego, nadzwyczajne zaś na żądanie Wydziału lub 1/3 ogółu członków. O zwołaniu Walnego Zgromadzenia mają być

członkowie zawiadomieni na 14 dni przed terminem. Do powzięcia uchwał prawomocnych potrzebną jest obecność przynajmniej 1/3 członków prócz Wydziału. Gdyby dla braku kompletu Walne Zgromadzenie odbyć się nie mogło, ważne są uchwały następnego Walnego Zgromadzenia bez względu na liczbę zebranych członków. To ponowne Walne Zgromadzenie odbyć się może tego samego dnia, jednakowoż musi to już być w zaproszeniu na Walne Zgromadzenie zapowiedziane. Tylko w sprawie rozwiązania Klubu konieczną jest obecność 1/3 członków w Wieliczce zamieszkałych. Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów.

Walne Zgromadzenie

- a. przyjmuje lub odrzuca sprawozdanie Wydziału i Komisji rewizyjnej,
- b. wybiera prezesa, kapitana i siedmiu członków Wydziału oraz Komisję rewizyjną i Sąd rozjemczy na jeden rok. Wybory odbywają się kartkami i przez aklamację,
- c. załatwia odwołania się członków od uchwał Wydziału,
- d. oznacza wysokość wkładek i wpisowego,
- e. wybiera członków honorowych na wniosek Wydziału,
- f. załatwia wnioski i interpelacje będące na porządku dziennym,
- g. uchwała zmianę statutu i rozwiązanie Klubu.

B. Wydział

składa się z prezesa i jego zastępcy, kapitana i jego zastępcy, sekretarza i jego zastępcy, skarbnika i jego zastępcy oraz gospodarza.

Posiedzenia Wydziału odbywają się przynajmniej raz na miesiąc; do ważności uchwał potrzebną jest obecność przynajmniej 5 członków Wydziału. Uchwały zapadają większością głosów, w razie równości rozstrzyga przewodniczący.

Wydział zarządza sprawami i funduszami Klubu, przyjmuje i wyklucza członków, układa lub zmienia regulaminy oraz załatwia wszelkie sprawy nie zastrzeżone Walnemu Zgromadz.[eniu]. Wszyscy członkowie

są obowiązani uczęszczać na posiedzenia Wydziału. Kto trzykrotnie bez podania dowodów nieobecności opuści posiedzenie Wydziału, może utracić godność Wydziałowego i być z Wydziału usunięty. Jeżeli ubędzie członek Wydziału, Wydział uzupełnia się przez kooplację.

Zakres działania członków Wydziału i sekcji określają regulaminy przez Wydział ułożone. Prezes względnie jego zastępca i sekretarz zastępują Klub na zewnątrz i podpisują wszelkie pisma Klubu.

Szczególnym obowiązkiem wszystkich członków Wydziału jest strzec dobrego imienia Klubu i normalnego jego rozwoju, a w razie dostrzeżenia jakichkolwiek braków, poruszać je na posiedzeniach Wydziału.

C. Komisja rewizyjna

składa się z trzech osób, które wykonują kontrolę rachunkową nad działalnością Wydziału bądź to na życzenie Wydziału, bądź z własnej inicjatywy.

D. Sąd rozjemczy

składający się z trzech członków, rozstrzyga spory wynikłe ze stosunków Klubu między członkami. Spory między Wydziałem a pojedynczymi członkami rozstrzyga Walne Zgromadzenie.

§ 10. W razie rozwiązania Klubu o majątku decyduje w tym celu zwołane Walne Zgromadzenie. Gdyby taka uchwała zapaść nie mogła, majątek przechodzi na rzecz „Sokoła” wielickiego.

§ 11. Komitet założycielski jest uprawnionym do przyjmowania zgłoszeń na pierwszych członków oraz do zwołania konstituującego Walnego Zgromadzenia.

Uchwalony na Walnym Zgromadzeniu Klubu dnia 13 kwietnia 1924, a zatwierdzony reskryptem Województwa z dnia 27 maja 1924. L 6804 pr. widymowany przez Starostwo w Wieliczce dnia 16 czerwca 1924. L. 14543 24.

Statut Klubu Cyklistów i Motorzystów w Wieliczce (mps), Zb. Spec. MŻKW, sygn. 1210, nlb.

STATUT
PUCHARU SREBRNEGO, OFIAROWANEGO
PRZEZ OBYWATELSTWO WIELICKIE,
JAKO NAGRODA PRZECHODNIA DLA ZWYCIĘZCY
W „DOROCZNYM WYŚCIGU KOLARSKIM” „ZIEMI
WIELICKIEJ” NA DYSTANS 100 KM

1. Organizatorem wyścigu jest każdorazowo Klub Cyklistów i Motorzystów w Wieliczce.
2. Wyścig dostępny jest dla członków Towarzystw i Sekcji kolarskich całego Państwa Polskiego, zrzeszonych w Polskim Związku Towarzystw Kolarskich w Warszawie /[P]. Z.T.K./ i posiadających licencję.
3. Zawodnik, które[go] Komisja sędziowska uzna zwycięzcą biegu, otrzymuje puchar na przeciąg jednego roku, aż do dnia następnego startu, osiągając jednocześnie 10 punktów dla swego Klubu.
4. Drugi przybyły zawodnik zdobywa dla swego Klubu 9 punktów, trzeci 8 itd. aż do dziesiątego zawodnika, który jest ostatnim zdobywającym dla swego Klubu 1 punkt.
5. Puchar przechodzi na własność tego zawodnika, który go zdobędzie trzykrotnie w okresie 6-cio letnim.
6. Jeżeli w przeciągu 6-ciu lat puchar nie zostanie zdobyty przez trzykrotnego zwycięzcę, wówczas przechodzi na własność tego Klubu, który w tym czasie zdobył największą ilość punktów.
7. W razie równej ilości punktów decyduje większa ilość zajętych pierwszych miejsc w okresie 6 letnim z pośród zawodników Klubu posiadających równą ilość punktów.
8. Do czasu definitywnej rozgrywki puchar zostaje w przechowaniu tego Klubu, do którego zwycięzca przynależy.

9. Klub przechowujący puchar obowiązany jest do zwrócenia tegoż organizatorowi na 1 miesiąc przed następnym wyścigiem.
10. Na pucharze uwidacznia się imię, nazwisko, przynależność klubową każdorazowego zwycięzcy, oraz uzyskany czas, zaś jako dowód zdobycia go otrzymuje zwycięzca żeton pamiątkowy.
11. Na wypadek przerwania lub zniesienia tego wyścigu, pucharem dysponuje Klub Cyklistów i Motorzystów w Wieliczce /uchwałą Walnego Zebrania członków K.C. i M./ z tem, że nie może on być przeniesiony na inną gałąź sportu.
12. Klubowi Cyklistów i Motorzystów w Wieliczce przysługuje prawo zmiany postanowień tego statutu, które to zmiany mają być dodatkowo podane do zatwierdzenia Z.P.T.K. w Warszawie.
13. Wyścig odbywa się według regulaminu oraz przepisów Z.P.T.K.
14. W skład Komisji Sędziowskiej wchodzi delegaci Z.P.T.K–K.O.Z.K. – delegaci Towarzystw, których zawodnicy biorą udział w powyższym wyścigu, oraz zaproszeni sędziowie.
15. Oryginał powyższego statutu jest w przechowaniu Klubu Cyklistów i Motorzystów w Wieliczce.

Statut pucharu srebrnego, ofiarowanego przez Obywatelstwo wielickie, jako nagroda przechodnia dla zwycięzcy w „Dorocznym Wyścigu Kolarskim” „ZIEMI WIELICKIEJ” na dystans 100 km (mps), Zb. Spec., sygn. 1210, nlb.

Nr 4

L: 39/35

Tow.[arzystwo] gimn.[astyczne] Sokół w Wieliczce

REGULAMIN SEKCJI TENISOWEJ

1. Kortem tenisowym znajdującym się w parku miejskim zawiaduje gospodarz.
2. Gospodarz czuwa przed należytem technicznym utrzymaniem kortu³¹ tenisowego, jak też nad ściąganiem³² za użycie Kortu.
3. Gospodarz prowadzi rozkład godzin i wyznacza grającym godzinę gier, starając się w miarę możliwości uwzględnić życzenia grających.
4. Kort wynajmuje się dziennie na pewne godziny lub w abonamencie miesięcznie.
5. Wydział ustanowił następującą opłatę:
 - a. wpisowe wynosi ...³³ złotych,
 - b. za jednorazową grę za jedną godzinę od jednej osoby ... 75 groszy,
 - c. za każdą dalszą godzinę ... 50 [?]³⁴,
 - d. kółko z 4 osób płaci za każdą godzinę ... 4 złote,
 - e. opłata miesięczna za użycie Kortu po jednej godzinie dziennie od osoby 10 złotych,
 - f. dla członków Sokola taksa miesięczna za jedną godzinę wynosi ... 5 [?]³⁵,
 - g. należytość płaci się z góry za pokwitowaniem gospodarza. Pokwitowanie to służy za legitymację, którą należy przy kontroli okazać,
 - h. za każde uszkodzenie Kortu odpowiadają grający,
 - i. kort³⁶ tenisowy jest otwarty od godziny 8³⁷ do godz. 20ty.

Wieliczka dnia ... maja 1935 r. Prezes.

Sekretarz

Regulamin sekcji tenisowej PTG „Sokół” w Wieliczce,
AMŻKW, AM, sygn. 40, k. 277, rkps, brudnopis – wersja nr 1.

31 Początkowo wpisany został wyraz: boiska, który został przekreślony.

32 Początkowo wpisany był wyraz: ściągnięciem, który częściowo został przekreślony i zastąpiony wyrazem: ściąganiem.

33 Dopisano ołówkiem: 10. Nie wiadomo kiedy został zrobiony ten dopisek.

34 Znak nieokreślony. Najprawdopodobniej ma być wyraz: groszy.

35 Znak nieokreślony. Najprawdopodobniej ma być wyraz: złotych.

36 Początkowo wpisany został wyraz: Boisko, który został przekreślony.

37 Napisana została nieokreślona litera.

Nr 5

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Wieliczce
L: 39/35

REGULAMIN SEKCJI TENISOWEJ

1. Kortem tenisowym znajdującym się w Parku miejskim im. Adama Mickiewicza zarządza gospodarz Tow.[arzystwa] Gimn.[astycznego] „SOKÓŁ”.
2. Gospodarz czuwa nad należytem technicznym utrzymaniem kortu tenisowego, jak też nad ściąganiem opłat za użycie kortu.
3. Gospodarz prowadzi rozkład godzin i wyznacza grającym godzinę gier, starając się w miarę możliwości uwzględnić życzenia grających.
4. Kort tenisowy wynajmuje się dziennie na pewne godziny lub w abonamencie miesięcznie.
5. Wydział Tow.[arzystwa] Gimn.[gimnastycznego] „SOKÓŁ” ustanowił następujące opłaty:
 - a. wpisowe wynosi zł 5,-,
 - b. za jednorazową grę za godzinę od jednej osoby zł 0,75,
 - c. za każdą dalszą godzinę ... ” 0,50,
 - d. kółko z 4 osób płaci za każdą godzinę ... ” 2,-,
6. opłata xxxxxxxx³⁸ miesięczna za użycie kortu po jednej godzinie dziennie od jednej osoby ... zł. 10,-,
7. opłata miesięczna dla Członków „Sokoła” za jedną godzinę dziennie ... ” 5,-,
8. Należytość płaci się z góry za pokwitowaniem gospodarza. Pokwitowanie to służy za legitymację, którą przy kontroli należy okazać.
9. Za każde większe uszkodzenie kortu odpowiadają grający.
10. Kort tenisowy otwarty jest codziennie od godz. 8-mej do 20-tej.

Wieliczka, dnia 25 maja 1935 r.

Sekretarz
/-/ St. Grzybowski

Prezes
/-/ M. Nigrin

Regulamin sekcji tenisowej PTG „Sokół” w Wieliczce (mps), AMŻKW, AM, sygn. 40, k. 278, brudnopis – wersja nr 2.

Nr 6

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Wieliczce

L: 39/35

- 39 Podpunkt skreślony ręcznie.
- 40 Podpunkt skreślony ręcznie.
- 41 Podpunkt skreślony ręcznie.
- 42 Kwota skorygowana ręcznie na: 0,70.
- 43 Wyraz przekreślony maszynowo.
- 44 Kwota skorygowana ręcznie na: 3.

REGULAMIN SEKCJI TENISOWEJ

1. Kortem tenisowym znajdującym się w Parku miejskim im. Adama Mickiewicza zarządza gospodarz Tow.[arzystwa] Gimn.[astycznego] „SOKÓŁ”.
2. Gospodarz czuwa nad należytem technicznym utrzymaniem kortu tenisowego, jak też nad ściąganiem opłat za użycie kortu.
3. Gospodarz prowadzi rozkład godzin i wyznacza grającym godzinę gier, starając się w miarę możliwości uwzględnić życzenia grających.
4. Kort tenisowy wynajmuje się dziennie na pewne godziny lub w abonamencie miesięcznie.
5. Wydział Tow.[arzystwa] Gimn.[astycznego] „SOKÓŁ” ustanowił następujące opłaty:
 - a. wpisowe wynosi zł 5,-³⁹,
 - b. za jednorazową grę za godzinę od jednej osoby zł 0,75⁴⁰,
 - c. za każdą dalszą godzinę ... ” 0,50⁴¹,
 - d. kółko z 4 osób płaci za każdą godzinę ... ” 2,-⁴²,
 - e. opłata xxxxxxxx⁴³ miesięczna za użycie kortu po jednej godzinie dziennie od jednej osoby ... zł 10,-⁴⁴,
 - f. opłata miesięczna dla Członków „Sokoła” za jedną godzinę dziennie ... ” 5,-.
6. Należytość płaci się z góry za pokwitowaniem gospodarza. Pokwitowanie to służy za legitymację, którą przy kontroli należy okazać.
7. Za każde większe uszkodzenie kortu odpowiadają grający.

45 Jest to identyczny dokument jak przytoczony powyżej dokument nr 5, na którym dokonano kilka drobnych ręcznych korekt w postaci skreśleń całych podpunktów: a–c oraz korekt stawek w podpunktach e–f.

8. Kort tenisowy otwarty jest codziennie od godz. 8-mej do 20-tej.

Wieliczka, dnia 25 maja 1935 r.

Sekretarz
/-/ St. Grzybowski

Prezes
/-/ M. Nigrin

Regulamin sekcji tenisowej PTG „Sokół” w Wieliczce (mps), AMŻKW, AM, sygn. 40, k. 279, brudnopis – wersja nr 3⁴⁵.

Nr 7

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Wieliczce
L: 39/35

REGULAMIN SEKCJI TENISOWEJ

1. Kortem tenisowym znajdującym się w Parku miejskim im. A. Mickiewicza zarządza gospodarz Tow.[arzystwa] Gimn.[astycznego] „SOKÓŁ”.
2. Gospodarz czuwa nad należytem technicznym utrzymaniem kortu tenisowego, jak też ściąganiem opłat za użycie kortu.
3. Gospodarz prowadzi rozkład godzin i wyznacza grającym godzinę gier, starając się w miarę możliwości uwzględnić życzenia grających.
4. Kort tenisowy wynajmuje się na pewne godziny codziennie, w abonamencie miesięcznym lub na sezon do 31 października.
5. Wydział Tow.[arzystwa] Gimn.[astycznego] „SOKÓŁ” ustanowił następujące opłaty:
 - a. za użycie kortu przez 4 osoby za jedną godzinę ... zł 0,70,
 - b. za użycie kortu miesięcznie przez jedną osobę za jedną godzinę gry dziennie ...” 3,-,
 - c. za użycie kortu za cały sezon przez jedną osobę za jedną godzinę gry dziennie ...” 7,-,

- d. uczniowie szkół średnich płacą za użycie kortu przez 4 osoby za jedną godzinę ... ” 0,50,
 - e. uczniowie szkół średnich płacą za użycie kortu miesięcznie przez jedną osobę za jedną godzinę gry dziennie ... 5,-,
 - f. członkowie Tow.[arzystwa] Gimn.[astycznego] „SOKÓŁ” płacą za użycie kortu o 25% niżej powyżej wyszczególnionych stawek.
6. Należytość płaci się z góry za pokwitowaniem gospodarza. Pokwitowanie to służy za legitymację, którą przy kontroli należy okazać.
 7. Za każde większe uszkodzenie kortu odpowiadają grający.
 8. Kort tenisowy otwarty jest codziennie od godz. 8-mej do 20-tej.

Wieliczka, dnia 25 maja 1935 r.

Sekretarz

Prezes

/-/ St. Grzybowski

/-/ M. Nigrin

Regulamin sekcji tenisowej PTG „Sokół” w Wieliczce
(mps), AMŻKW, AM, sygn. 40, k. 280, wersja ostateczna regulaminu.

BIBLIOGRAFIA

ŹRÓDŁA ARCHIWALNE

Archiwum Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka

Akta Międzywojenne, sygn. 40.

Archiwum Narodowe w Krakowie

Akta Miasta Wieliczki, sygn. 29/117/251.

Naczelny Komitet Narodowy, mf. 100/725 (*Udział powiatu wielickiego w odzyskiwaniu niepodległości narodowej podczas wojny światowej 1914–1917. Sprawozdanie Powiatowego Komisarza narodowego w Wielicze od chwili założenia aż do 31 grudnia 1916*, s. 654–655).

Starostwo Powiatowe w Krakowie z lat 1945–1950, sygn. 29/43: *Wykazy obiercze stowarzyszeń z terenu powiatu Krakowskiego 1948–1949*.

Urząd Wojewódzki Krakowski, sygn. 29/206/627: *Sprawozdania sytuacyjne (informacyjne) miesięczne, tygodniowe Starostwa Powiatowego w Wielicze za VIII 1923 – II 1932 r.*

Dział Historyczny Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka

Archiwum Klemensa Sosina, brak sygn., [K. Sosin], *Przemówienie K. Sosina na obchody jubileuszu 20-lecia klubu w 1947 r.*; K. Sosin, [Trzydziestolecie Wieliczanki].

Zbiór protokołów posiedzeń Wydziału Ochotniczej Straży Pożarnej w Wielicze. 1872–1913, s. 136–137, 140 [kserokopia], brak sygn. [oryginał przechowywany w siedzibie Ochotniczej Straży Pożarnej w Wielicze].

Zbiory Specjalne Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka

Dokumenty rodzinne Janiny, Klemensa i Barbary Sosinów, sygn. 1263. *Księga uchwał Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokol” w Wielicze 1919–1927*, t. 5, sygn. 506.

Materiały Klubu Cyklistów i Motorzystów w Wielicze, sygn. 1210.

Zbiory sztuki Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka

Pamiątkowa nagroda Klubu Cyklistów i Motorzystów w Wielicze z 1924 r., sygn. IV/1786.

ŹRÓDŁA DRUKOWANE

Kronika. Wieliczka, „Kolarz Polski. Oficjalny Organ Związku Polskiego Towarzystw Kolarskich” 1926, nr 5, s. 14.

Kronika. Wieliczka, „Kolarz Polski. Oficjalny Organ Związku Polskiego Towarzystw Kolarskich” 1926, nr 8, s. 11–12.

- Regulamin Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce*, [brak miejsca wydania, ok. 1919].
- Sprawy towarzystw gimnastycznych polskich. Wieliczka*, „Przewodnik Gimnastyczny” 1892, nr 7, s. 99.
- Sprawy towarzystw gimnastycznych polskich. Wieliczka*, „Przewodnik Gimnastyczny” 1892, nr 12, s. 146.
- Statut Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” we Lwowie*, Lwów 1880.
- Statut Towarzystwa Gimnastycznego we Lwowie*, Lwów 1867.
- Tabela statystyczna polskich związkowych gimnastycznych Towarzystw sokolich w Austrii za rok 1912 zestawiona na podstawie sprawozdań i raportów*, „Przewodnik Gimnastyczny” 1913, nr 11, s. 85–88.
- Zbiór regulaminów sokolich*, Warszawa 1922.
- Zbiór regulaminów sokolich*, cz. II, Warszawa 1939.
- Zbiór regulaminów sokolich. Wydanie nowe uzupełnione*, Warszawa 1929.
- Zbiór regulaminów sokolich. Wydanie nowe uzupełnione. II*, Warszawa 1933.

ARTYKUŁY I OPRACOWANIA

- Dębowski J., *Humanistyczne i społeczne aspekty wychowania fizycznego i sportu*, Białystok 2013.
- Franaszek A., Krokosz P., *Nagroda wielickich cyklistów*, „Spotkania z Zabytkami” 2016, nr 3–4, s. 36–37.
- J.K., *Kronika rozwoju gry w tenisa ziemnego w Wieliczce*, cz. 1, „Wiadomości Wielickie” 1992, nr 27, s. 7.
- Krokosz P., *Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Wieliczce w latach 1892–1939 (1948)*, „Studia Slavica et Balcanica Petropolitana” 2015, nr 1, s. 208–222.
- Krokosz P., *Z dziejów sportu w Wieliczce w latach 1892–2015*, „Studia i materiały do dziejów żup solnych w Polsce” 2016, R. 31, s. 61–117.
- Krokosz P., *Życie kulturalne Wieliczki od XIX wieku do czasów współczesnych*, „Studia i materiały do dziejów żup solnych w Polsce” 2011, R. 27, s. 189–242.
- Rotkiewicz M., Hądzelek K., *Powstanie i działalność polskich związków sportowych. Przełom wieku XIX i XX (I)*, „Sport Wyczynowy” 2007, nr 7–9, s. 125–138.
- Snopko J., *Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Galicji 1867–1914*, Białystok 1997.
- Snopko J., Dudek D., *Rozwój ruchu sokolego w zaborze austriackim* [w:] *Zarys dziejów Sokolstwa Polskiego w latach 1867–1997*, E. Małolepszy, Z. Pawluczuk (red.), Częstochowa 2001, s. 13–29.
- Toporowicz K., *Działalność Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Krakowie na polu wychowania fizycznego i sportu pod koniec XIX*

- i w początkach XX wieku (1885–1914)*, „Rocznik Naukowy WSWF w Krakowie” 1965, R. 4, s. 153–249.
- Toporowicz K., *Geneza i rozwój organizacyjny Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Krakowie w latach 1885–1914*, „Rocznik Naukowy WSWF w Krakowie” 1966, R. 5, s. 63–113.
- Toporowicz K., *Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w latach 1867–1947. Z okazji 125-lecia*, „Wychowanie Fizyczne i Sport” 1993, nr 4, s. 47–56.
- Wroczyński R., *Powszechne dzieje wychowania fizycznego i sportu*, Wrocław 2003.
-